
Suomen englanninopettajat ry
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki
puh. 045-3179 731, english@suomenenglanninopettajat.fi

Englannin ylioppilastutkinnon koe, kevät 2018
Pitkä oppimäärä

Tämän korjaussuosituksen, jolla Suomen englanninopettajat ry palvelee omia jäseniään, on 17.3.2018 laatinut Suomen englanninopettajat ry:n työryhmä.

Tietokone korjaa automaattisesti monivalintatehtävät ja myös lyhyet tuotostehtävät (esimerkiksi osio 15 eli produktiivinen aukkotehtävä). Tässä paperissa keskitymme tehtäviin, jotka opettaja korjaa alustavasti ja joiden pisteet hän merkitsee koulunsa arviointitaulukkoon.

Lyhyissä tuotostehtävissä YTL on syöttänyt koneelle alustavat hyväksyttävät muodot, mutta he saattavat lisätä hyväksyttäviä vastaustapoja. Kokelaan pisteet voivat siten muuttua siitä, mitä ne nyt ovat.

Opettajan tulee **alleviivata virheet ja ongelmakohdat** kaikissa arvioimissaan tehtävissä, siis myös avovastauksissa. Alleviivauksia ei tarvitse kommentoida, mutta halutessaan hän voi niin tehdä.

Yleistä avovastausten arvioinnista

Vastaukset saavat olla yleisellä tasolla osoittaen, että pääasia on ymmärretty. Jos yksityiskohtia kuitenkin on mukana, niiden täytyy olla oikein. Virheistä vähennetään vasta, jos vastauksesta muuten saisi täydet kuusi pistettä. Jos muutoin kolme pistettä tuottavassa vastauksessa on mukana myös virheellinen tieto, annetaan siitä silti kolme pistettä.

Tässä kokeessa ei ollut rajoituksia avovastausten pituudesta, joten nyt pistevähennyksiä pitkistä vastauksista ei tehdä. Tulevaisuudessa YTL saattaa antaa pituusrajoituksia myös avovastauksiin.

Kirjoitussuoritusten pituuksista

Kirjoitustehtävien pituudet katsotaan merkkien (ei sanojen) mukaan. Koe laskee ja näyttää merkkien määrän. Pituudeksi englannin kirjoituksessa ilmoitetaan 700-1300 merkkiä. Määrän voi alittaa 10 % ilman pistevähennystä (eli 624 merkkiä ei vielä johda 5 pisteen vähennykseen). Pistevähennys tehdään, jos merkkimäärän ylitys on 25 % tai enemmän (eli 1624 merkkiä ei vielä johda 5 pisteen vähennykseen). YTL:n ohjeissa (s. 14) on tarkemmat ohjeet.

Kuullun ymmärtämisen avovastaukset

7.1

Mitä puutarhurit tekevät puille ja miksi?

(a) Irrottavat/poistavat/keräävät keltaiset/kellertävät/kellastuneet/syksyn lehdet (puista) (3p)

(b) Se säästää aikaa/ tehokkaampaa /säästää haravoinnilta (3p)

- "helpompaa": ei tuo eikä vie pistettä

6p

1. He keräävät kellastuneet lehdet yksi kerrallaan käsin. Se on ajallisesti tehokkaampaa kuin odottaa kaikkien lehtien putoamista ja sen jälkeen haravoida ne pois.
2. Puutarhurit keräävät kellastuneita lehtiä suoraan puista syksyllä, koska niiden haravoiminen maasta veisi enemmän aikaa.
3. He keräävät puista keltaiset lehdet yksitellen, koska se säästää heidät haravoinnilta.
4. He poimivat kellastuneita lehtiä suoraan puiden oksilta, sillä se vie vähemmän aikaa.
5. He keräävät kellastuneet lehdet syksyllä suoraan puusta. Suoraan puusta kerääminen on tehokkaampaa.
6. He leikkaavat kaikki keltaiset lehdet pois, koska se on helpompaa kuin odottaa että lehdet putoavat luonnollisesti ja kerätä ne vasta sitten maasta.

7. De plockar för hand alla gula löv, det är snabbare än att kratta upp dem.

3p

1. Puutarhurit poistavat lehtiä puista manuaalisesti yksi kerrallaan, jolloin he säästävät aikaa keräilyltä. (*puuttuu keltaisia*)
2. Keräävät lehdet puista itse koska se säästää aikaa.
3. Syksyllä lehdet pudotetaan puista manuaalisesti, jotta säästettäisiin aikaa ja ympäristön siistimiskuluja.
4. Puutarhureita on käsketty irrottamaan lehtiä eli harventamaan puiden lehtiä silloin kun ne on vielä puussa, koska on isompi homma odottaa, että ne putoavat ja että lehdet kerätään maasta.
5. He poimivat puista kaikki keltaiset lehdet yksitellen. (*vain a-osa*)
6. Pudottavat puista lehdet, koska lehdet tippuvat hitaasti itsekseen. (*puuttuu keltaiset*)
7. Kaatamalla puita, koska kun ne kaatuvat ja lahoavat itsestään, se säästää aikaa. (*pisteet loppuosasta, vaikka alkuosa täysin väärää tietoa*)

8. De plockar bort de gula löven från träden. För de gula löven passar inte in.

0p

1. He ottivat puun oksat pois, sillä ne saattavat joskus tipahtaa alas.

7.2

Millä välineellä keksijä liikkui? Mikä oli onnettomuuden syy (2 asiaa)?

(a) Moottoroidulla keinutuolilla (3p)

(b) Liika keinuminen / Suuri nopeus / Hallinnan menetys (3p)

Huom:

- Vain 1 asia riittää vastaukseksi b-osaan
- 6p-vastauksessa on mainittava moottoroitu keinutuoli
- 3p-vastauksessa riittää moottoroitu tuoli

6p

1. Hän liikkui moottoroidulla kiikkutuolilla. Hän menetti hallinnan ja törmäsi esteeseen.

2. Hem gjord motoriserad gungstol /en gungande stol, han kunde inte styra den pga hög fart.

3p

1. Tuolilla, johon oli laitettu ruohonleikkurin moottori. Onnettomuuden syy oli liian kova vauhti.

2. Kotitekoisella moottoroidulla tuolilla. Vauhtia oli liikaa, joten menetti hallinnan.

3. Hän liikkui tuolimoottoripyörällä/kolmipyöräisellä tuolimoottorilla/ moottoroidulla pyörätuolilla/kolmipyöräisellä kulkuneuvolla/rakettituolilla. Onnettomuuden syynä oli liian nopea vauhti ja suunnitteluvirhe.

4. Tuolista johon oli liitetty moottori ruohonleikkurista. Onnettomuus sattui koska tuoli ei ollut tarpeeksi vakaa.

5. Väline oli kiikkutuoli, jossa oli neljä rengasta. Hän menetti hallinnan.

6. Sähköisellä keinutuolilla. Keksijä oli testannut tuolia itsellään ja menettänyt hallinnan.

7. Ajoi kilpaa ja menetti ajoneuvon hallinnan.

6. En kontorsstol, pga häftigt gungande.

0p

1. Rakettiautolla. Ajoi esteeseen. (*esteeseen ajo ei ole onnettomuuden syy*)

2. Stol utrustad med raketmotor stolen var inte gjord för banan han åkte på.

7.3

Mitä Pohjois-Walesin rannikkovesistössä oli tapahtunut, ja mitä siitä oli seurannut?

(a) Meriheinä oli vahingoittunut / vähentynyt (3p)

(b) Kalalajit olivat vähentyneet / Kalakannat olivat pienentyneet / Kaloilla vähemmän suojapaikkoja / Ekosysteemi oli vaurioitunut (3p)

Hyväksytään: meriheinä, meriruoho, vesiruoho, vesinurmi, pohjan kasvillisuus, vedenalainen kasvusto/kasvit, vesikasvit, matalan veden (ruoho)kasvit, kaloille tärkeitä kasvit

Ei hyväksytä: merilevä, sinilevä, vesistöt, merenpohja, rantakasvi

6p

1. Meriruohon määrä on vähentynyt laivaliikenteen seurauksena. Kalakanta väheni.
2. Vesikasvien määrä oli vähentynyt ja kaloilla ei ole enää paikkaa piiloutua/ olivat helposti havaittavissa.
3. Meriruohokanta oli kärsinyt veneiden ankkureista. Tämä oli köyhdyttänyt veden ekosysteemiä ruohon oltua suojana esim. pikkukaloille.
4. Veneiden ankkurit ja meriliikenne olivat vaurioittaneet meriruohokantoja, joiden romahdus horjutti ekosysteemiä.
5. Kaloille tärkeitä kasvit olivat vahingoittuneet veneiden ankkureiden takia. Se aiheuttaa ongelmia rannikon ekosysteemille.

6. Sjögräset hade rubbats. Det finns färre fiskarter.

3p

1. Meriheinän määrä oli vähentynyt ankkurien ja muiden välineiden käytön takia. Tämän seurauksena kalat olivat kadonneet alueilta, joissa ei ollut enää meriheinää.
2. Meren pohjassa pienille kaloille turvaa antavan vesinurmen vähentyminen. Sillä oli vaikutus alueen ekosysteemiin. (*loppuosa liian epämääräinen*)
3. Merilevät olivat haavoittuneet ja sen takia kalakanta vähentynyt.
4. Meriruoho on vaurioitunut venesaasteiden takia, ekosysteemi haurastunut sen vuoksi ja kalalajit vähentyneet.
5. Vesiliikenteestä ja ankkureista oli aiheutunut tuhoa, joka oli vaikuttanut alueen eläimiin ja kasveihin. (*molemmissa osissa jotakin oikeaa*)
6. Vesistön ekosysteemi vahingoittunut laivoista ja ajoneuvoista tulleiden saasteiden takia. Tästä on haittaa esim. kaloille.

7. Det hade förstörts av ankare och annat skräp. Detta ledde till att man hittat färre fiskar i vattnet.

0p

1. Vesi pilattu saasteilla, sen seurauksena ekosysteemi tuhoutunut.
2. Ympäristöongelmia.

7.4

Mitkä kaksi asiaa tutkijat saivat selville siperiansarvikuonosta?

(a) Se kuoli sukupuuttoon luultua myöhemmin/ vasta kymmeniä tuhansia vuosia sitten (max. 100 000 vuotta sitten) / eli vielä satoja tuhansia vuosia luultua myöhemmin (3p)

(b) Se eli yhtä aikaa / jakoi elinympäristön nykyihmisen/ (nykyaikaisen/ modernin) ihmisen kanssa (3p)

6p

1. Se olikin kuollut sukupuuttoon paljon myöhemmin, kuin oltiin luultu. Saatiin selville, että se olisikin elänyt vielä nykyaikaisen ihmisen aikana.
2. Olivat olemassa satoja tuhansia vuosia kauemmin kuin luultiin. Elivät samaan aikaan kuin nykyihmiset elivät Siperiassa noin 40 000 vuotta sitten.
3. Kuolivat sukupuuttoon myöhemmin kuin oletettu. Saattoivat jopa elää samaan aikaan ihmisten kanssa.
4. Tutkijat saivat selville, etteivät siperiansarvikuonot olleetkaan kuolleet sukupuuttoon 350 000 vuotta sitten, vaan olivat vielä elossa 100 000 vuottakin sitten. Tutkijat uskovat siperiansarvikuonojen eläneen ihmisten kanssa Länsi-Siperiassa.
5. Siperiansarvikuonot olivat kuolleet sukupuuttoon paljon myöhemmin kuin oli aiemmin ajateltu. Ne olivat elossa vielä silloin, kun modernit ihmiset elivät.
6. Den levde längre än man trott och samtidigt med människan för 45.000 år sedan.

3p

1. Siperiansarvikuono on ollut olemassa vielä 250 000 vuotta sitten ja se on jakanut elinalueensa ihmisen kanssa. *(epätarkka vastaus, koska 250 000 vuotta sitten se ei ole voinut jakaa elinaluetta ihmisen kanssa)*
2. Se on kadonnut maapallolta myöhemmin kuin on luultu ja on kotoisin Afrikasta.
3. Se on elänyt satoja vuosia pitempään kuin on luultu. Se on elänyt nykyihmisen kanssa samaan aikaan.
4. Siperiansarvikuonot olivat kuolleet paljon myöhemmin kuin mitä aikaisemmat tutkimukset olivat osoittaneet, ja niiden elinalue oli samanlainen kuin nykyihmisen edeltäjillä, toisin kuin aikaisemmin oli oletettu.
5. Elivät myöhempään kuin oli luultu. Eli yhteisymmärryksessä varhaisen nykyihmisen kanssa.
6. Siperiansarvikuonot kuolivat sukupuuttoon myöhemmin mitä luultiin, ja niiden elinympäristön huomattiin levinneen ihmisen myötä laajemmalle, länsi-Afrikkaan.
7. Siperiansarvikuono kuoli satoja tuhansia vuosia myöhemmin, kuin oltiin ajateltu. Olivat mahdollisesti tekemisissä ihmisten kanssa, löydettiin myös ihmisen pääkallo.
8. Den dog ca hundratusentalsår senare än man först trott. Den delade vanor med människan.

0p

1. Tutkijat saivat selville, että niitä on ollut jo 45 000 vuotta sitten. Saivat selville, että niitä on ollut 2000 vuotta sitten Afrikassa.
2. Tutkijat saivat selville, että laji ei olekaan kuollut sukupuuttoon. Ihmisellä on ollut samanlaisia käyttäytymismalleja aikoja sitten mammuttien kanssa.

7.5

Mitä sähköpostiviestien avulla tutkittiin, ja mitä tutkimus osoitti?

(a) Ihmisten reaktioita kielivirheisiin (3p)

(b) Introvertit suhtautuivat virheitä tekeviin negatiivisemmin kuin ekstrovertit (3p)

Sanaa **housemate** ei tarvitse kääntää, mutta jos niin tekee, hyväksytään kämppekaveri tms., ei taloudenhoitaja, siivooja tai piika.

6p

1. Mitä ajatuksia ja suhtautumisia sähköpostin kirjoitusasu (oikeinkirjoitus) herätti ihmisissä kämppekaverin etsinnässä. Tutkimus osoitti, että introvertit ajattelevat ekstroverttejä enemmän, että huono kielellinen ilmaisuasu sähköpostissa kertoisi siitä, ettei henkilö olisi hyvä ehdokas.

2. Miten sähköpostin kirjoitustapa ja oikeakielisuus vaikuttavat ihmisten mielipiteeseen viestin kirjoittajasta. Se osoitti, että introvertit väheksyvät ekstroverttejä enemmän ihmisiä, joiden kirjoitus ei ole kieliopillisesti oikein.

3. Sähköpostien avulla tutkittiin ihmisten suhtautumista mahdollisiin tuleviin kämppekavereihin näiden oikeinkirjoitustaidon perusteella. Tutkimus osoitti, että introvertit suhtautuvat oikeinkirjoitusta osaamattomiin epäileväisemmin kuin ekstrovertit.

4. Man undersökte ifall människor med dålig grammatik var ett sämre alternativ att dela lägenhet med. Introverta klagade mycket lättare på t.ex stavfel.

3p

1. Sitä, miten oikeinkirjoitus vaikuttaa ihmisten käsityksiin esim. taloudenhoitajan/siivoojan/sisäkön/piian pätevydestä. Tutkimus osoitti, että introvertit ovat herkempiä tuomitsemaan huonosti kirjoittavat taloudenhoitajat huonoiksi, kuin ekstrovertit.

2. Oikeakielisyyden vaikutusta mielikuvaan viestin lähettäjistä. Introvertit pitivät ekstroverttejä todennäköisimmin kielioppi- ja kirjoitusvirheitä tekevää henkilöä parempana kämppeksenä.

3. Sähköpostiviestien avulla haluttiin saada selville, miten ihmiset arvioivat sähköpostiviestin kirjoittajaa viestin kirjoitusasun avulla. Selvisi, että introvertit pitivät huonosti kirjoittavaa epäpätevämmäksi kodinhoitajuuteen kuin ekstrovertit.

4. Tutkimus osoitti, että introvertit todennäköisemmin näkivät huonoa potentiaalia kotihoitajassa, jos oli paljon virheitä tekstissä. Tutkittiin ihmisten reaktioita.

5. Hur folk reagerade på reklam/ e-post/ annons om den var dåligt skriven. Introverta tyckte att många stavfel gjorde att man var opålitlig. (*det är inte relevant att veta hurdan text man studerade, dvs inget avdrag*)

0p

1. Tutkittiin ihmisten reaktioita palvelijoiden vastausten perusteella. Tutkimus osoitti, että ihmiset luulivat kirjoittajaa alempi luokkaiseksi, mikäli heidän kirjoitustaitonsa oli heikompaa.

2. Miten ihmiset loivat käsityksen kotiapulaisesta kirjoittamisen perusteella. Introvertit pitivät hyvin kirjoitettuja tekstejä arvokkaampana kun kielioppi hyvää.

Luetun ymmärtämisen avovastaukset

10.1 Mitä lentokoneelle tapahtui, ja miksi Teddy ajatteli balettia lentäessään? Vastaa lyhyesti suomeksi.

(a) Lentokone joutui ukkospilveen/-myrskyyn. (3p)

(b) (Salamoinnin sininen) valo/väri toi hänen mieleensä lapsuudessa nähdyn baletin. (3p)

HUOM. Ukkosmyrskyn voi ilmaista monella tavalla, esim. *myrskypilvi, myrsky, salama osui, pyörremyrsky, salamamyrsky, hirmumyrsky.*

6p

1. Se lensi ukkospilveen. Salammat muistuttivat häntä baletissa käytetyistä valoista.
2. Lentokone lensi rankassa myrskyssä. Siniset salammat ja kouluaijana nähty balettiesitys muistuttivat toisiaan samalta väritään.
3. Se joutui keskelle isoa ukkosta ja koneen päälle ilmestyi sinisiä, tulta muistuttavia valoilmioita. Ukkosen synnyttämät valoilmiot muistuttivat häntä eräässä hänen näkemässään baletissa käytetyistä valoista.
4. Lentokone joutui pyörremyrskyyn. Pyöriessään pyörremyrskyssä siniset valot koneessa muistuttivat häntä baletista, jonka oli nähnyt nuorena.
5. Lentokone lensi kohti myrskyä. Ukkospilvessä olevat värit toivat Teddyn mieleen balettianssissa käytetyt valot.
6. Lentokone lensi vahingossa pilvitornin sisään ukkosmyrskyyn. Myrsky toi mieleen balettiesityksen valaistuksen. (*"vahingossa" ok*)
7. Flygplanet flög rakt in i ett åskmoln, det blåa ljuset påminde honom om ljuset som hade lyst upp dansarna.

3p

1. Se ajautui ukkosmyrskyyn, joka toi Teddyn mieleen balettiesityksen, jonka hän oli nähnyt kouluaikaanaan. (*loppuosa liian epämääräinen*)
2. Lentokone lensi ukkosmyrskyyn ja syttyi tuleen. Ilmiö muistutti häntä kerran näkemästään balettiesityksestä, jossa tanssijat olivat syttyneet samanlaiseen siniseen valoon kuin hänen lentämänsä kone.
3. Lentokone syttyi palamaan. Balettiesityksessä oli ollut samanlainen kauhistunut olo ja samanlainen sininen valo kuin palavassa lentokoneessa. (*molemmissa osissa väärää tietoa, mutta b-osan oikea vastaus on mukana*)
4. Koneita pommitettiin. Teddyille tuli koneessa olleista väreistä mieleen koulun kanssa nähneensä balettiesitys.
5. Lentokone ajautui ukkosmyrskyyn. Teddyille tuli myrskystä mieleen kouluretkellä nähty balettiesitys, jossa 13-vuotiaisiin koulupoikiin iski samanlainen karmiva sininen valo (salama). Lentokonetta ympäröivät tummat pilvet assosioituivat baletin aiheuttamissa painajaisissa nähtyyn, pimeään tuntemattomaan paikkaan, Teddy pelkäsi. (*loppuosa turhaa tietoa vaikkei suoraan väärin*)
6. Planet crashade ner i mörkret och Ted associerade det starka ljuset med Giselle baletten.

0p

1. Se syntyi palamaan kun se lensi keskelle pommitusta. Liekit lentokoneen siivillä muistutti häntä balettiesityksestä, jonka hän oli nähnyt.
2. Lentokone joutui enormukseen, sinisterin päähän. Se oli mystinen ja pelottava paikka. Teddy ajatteli balettia siksi, että baletti muistutti paikkaa minne lentokone joutui.

12.1 Mitä erikoista levysoittimella soitetaan, ja miten musiikki saadaan aikaiseksi?

(a) Puun (Saarnen) vuosirenkaita / puukiekkoo / vuosirengasdataa. (3p)

(b) Siitä luettu data siirretään musiikinteko-ohjelmaan / käännetään/muutetaan musiikiksi. (3p)

Huom.1: Puita ei tarvitse nimetä, mutta kaikki tekstissä mainitut puut saa mainita.

Huom.2: Sanan ”stepper motor” (askelmoottori) suomennos ei tuo eikä vie pistettä. Sanojen levysoitin ja kamera suomennokset on oltava oikein, jos niitä on käytetty.

6p

1. Tietyn puun vuosirenkaiden avulla kehitettyä musiikkia. Vuosirenkaat luetaan ja käännetään musiikiksi käyttäen musiikinteko-ohjelmaa.
2. Puun vuosiympyröiden dataa, joka on luettu ja muutettu digitaalisesti musiikiksi.
3. Levysoittimella soitetaan dataa puun vuosirenkaasta. Musiikki saadaan aikaan lisäämällä puun vuosirenkaasta äänityslaitteella saatu data musiikkia tuottavaan sovellukseen.
4. Soittimella soitetaan äänitteitä eri itävaltalaisista puista. Puiden renkaiden data on muutettu musiikiksi tietokone ohjelmalla.
5. Puiden tekemää musiikkia. Musiikki on tuotettu kääntämällä puiden vuosirenkaista saatua dataa musiikiksi musiikkiohjelman avulla.
6. Sillä soitetaan puiden vuosirenkaita. Vuosirenkaat luetaan, ja ne käännetään musiikiksi.

7. Årsringar blir översatta till musik genom ett musikproduktions program

3p

1. Se sisältää seitsemän äänitystä australialaisesta puusta, esimerkiksi vaahterasta. Äänitys on puun ikäympyröiden dataa. Musiikki saadaan aikaiseksi sanelimella, kameralla ja polkumoottorilla. Ensimmäiseksi data luetaan ja sitten se muokataan musiikkitiedostoksi.
2. Levysoittimella soitetaan musiikkia erilaisten puiden vuosirenkaiden avulla. Musiikki syntyy, kun puulevy vuosirenkaineen laitetaan levysoittimeen, josta se siirretään musiikinteko-ohjelmaan.
3. Levysoittimella soitetaan erilaisten puolalaisten puiden renkaiden ääntä. Musiikki saadaan aikaiseksi nauhoittamalla sahausprosessi eri tavoin ja syöttämällä saatu data musiikinteko järjestelmään.
4. Puiden vuosirenkaiden kasvamista. Kasvamista nauhoitetaan esim videolle ja äänitallenteelle ja tallenteet luetaan ja siirretään tietokoneohjelmalle, joka muuttaa ne musiikiksi.
5. Musiken är en kopia av träden, informationen omvandlas till musik genom ett tekniskt musik program.
6. Årsringar från en tall, informationen blir till en sång genom ett musikprogram. *(tillräckligt rätt för 3 p)*

0p

1. Puun vuosirenkaan datan tuottaa, musiikki saadaan aikaiseksi levysoittimen, kameran ja moottorin avulla, jolla tehdään ohjelma joka soittaa ääniä.
2. Levyn musiikki on peräisin Australian puista. Puihin on ripustettu sormuksia, jotka kaikki tuottavat erilaisia ääniä erilaisissa puissa. Äänien erilaisuus johtuu puiden ominaisuuksista, kuten voimakkuudesta, tiheydestä sekä kasvustosta.
3. Har ändrat åldern av olika träd till musik.

12.2 Mistä kahdesta syystä tämän kierrätysmateriaalin käyttö eri tuotteissa on ekologista?

- (a) Se vähentää (fosfori- ja typpi)päästöjä / vähentää vesien saastumista. (3p)
- (b) Tuotteet / kangas ovat biohajoavia / maatuvia. (3p)
- (c) Sillä voidaan korvata muovia (johon tarvitaan fossiilisia polttoaineita). (3p)

Näistä kolmesta kaksi on mainittava.

6p

1. Vesistöt säästyy pilaantumiselta, kun materiaali (lannoite) ei kerry vesiin rikastuttamaan sitä tyypellä ja fosforilla. Lisäksi se maatuu helposti ja on käyttölaadultaan muovin tasoista, eli materiaali kykenisi korvaamaan fossiilipäästöjä. (a, b, c)
 2. Materiaalin käyttäminen vähentää vesistöihin joutuvan ylimääräisen fosforin ja typen määrää. Lisäksi materiaali korvaa fossiilisista polttoaineista tehtyä muovia. (a, c)
 3. Se on biohajoavaa, ja lanta on syyllinen siihen, että veteen joutuu haitallisia aineita, eli haitallisten aineiden veteen joutuminen vähenee. (b, a)
 4. Materiaali on hyvin maatuva eikä kankaan tekemiseen käytetä fossiilisia aineita. (b, c)
 5. Se on biohajoavaa ja se toimii kuin fossiilisista polttoaineista saatu muovi. (b, c)
6. Det förhindrar farliga ämnen att hamna i vattnet, materialet kan användas som ersättning för plast.

3p

1. Vähentää haitallisen fosforin ja nitrogeenin joutumista veteen. Materiaalit, jotka kestävät huolimatta niiden eräpäivästä.
 2. Materiaali on biohajoavaa. Sen hajoamisaikaa pystyy säätämään, joka mahdollistaa laajemmat käyttötarkoitukset.
3. Materialet är nedbrytbara/ förmultnar , minskar på bakterier och sulfater.

0p

1. Jos materiaali joutuisi luontoon, se saastuttaisi ympäristöä, etenkin vettä. Materiaalista voidaan myös valmistaa eri käyttöikäisiä tuotteita.
2. Se ei saastuta luontoa ja sitä voidaan muokata kestämään eri aikoja riippuen mihin sitä käytetään.
3. Sitä voidaan helposti tuottaa labrassa ja siitä voidaan luoda eri aikaa kestäviä tuotteita.
4. Sitä löytyy lähes joka maailmankolkasta ja se on ympäristöystävällistä.

12.3 Mikä on tiesuolan vaihtoehdon merkittävin vahvuus, ja mikä on sen huono puoli?

(a) Se on ympäristöystävällinen/ekologinen / Se ei vahingoita luontoa / Sitä ei ole testattu eläimillä / Se on kasvipöytä. (3 p)

(b) Se ei tehoa jäähän / ei estä liukkaita / ei sulata/riko jäätä. (3 p)

6p

1. Se on orgaanista, ei ole testattu eläimillä, mutta ei poista jäätä tiestä.
 2. On valmistettu kasvipöydestä, ei sulata jäätä.
 3. Ei ole testattu eläimillä, koostuu pääosin vedestä eikä ole hajottanut jäätä ollenkaan.
 4. Tehty kokonaan kasvipöydestä tuotteista, ei sulata jäätä ollenkaan.
 5. Sitä ei testata eläimiin ja sen tuottajat tienavat kohtalaisesti, mutta huono puoli on, että vaihtoehto koostuu enimmäkseen vedestä, eikä sulata jäätä. (*Tienaaminen ylimääräistä tietoa mutta ei väärin?*)
 6. Sen vahvuus on, että se on ekologinen. Huono puoli, että se ei sulata jäätä, koska se on tehty enimmäkseen vedestä.
 7. Se on tehty kasvipöydenä, mutta ei riko jäätä.
8. Elimineras de dåliga sidorna av vägsalt och sand, men smälter inte isen.

3p

1. Se on halpa ja ei-eläintestattu, ei ole onnistunut rikkomaan jäätä.
 2. Ei kemiallisia haittoja, ei poista jäätä ollenkaan.
 3. Ei ole testattu eläimillä, huono puoli että ei toimi. (*loppuosa epätarkka*)
 4. Sillä ei ole vahingoittavia vaikutuksia, jäätä se ei kuitenkaan sulata. (*alkuosa epätarkka*)
 5. On valmistettu maaperäisistä aineista, ei ole eläintestattu, ei toimiva ratkaisu. (*alussa virhetietoa mutta perusasia oikein; loppuosa epätarkka*)
 6. Korvautuu tiesuolan ja on kasvipöytä aine, huono puoli, että kyseinen korvike koostuu suurimmaksi osaksi vedestä.
 7. Aiheuttaa kaduille paljon vettä eikä auta pilkkomaan jäätä.
8. Är inte testad med djur, man använder sig av vilda produkter, har bidragit till ett ännu tjockare islager.
9. Fördelen är att det är växtbaserat, nackdelen är att det nya saltet består av vatten.

0p

1. Ei toimi, koska koostuu suurelta osin vedestä.
2. Ei sotke paikkoja, mutta ei ole yhtä tehokasta kuin suola.
3. Se sisältää suurimmaksi osaksi vettä, joka sulatettuaan jään jäätyy uudestaan.
4. Ei toimi ja on kallis.
5. Kohtuullinen hinta, tuote pääosin vettä.
6. Kosteaa seos, jossa paljon vettä, aiheuttaa liukkaita.

12.4. Miten ongelmaa on aiemmin yritetty ratkaista? Miten se on myöhemmin ratkaistu?

(a) Aiemmin yritettiin kehittää/kylvää/risteyttää/jalostaa sientä vastustavaa maissia / sienille vastustuskykyistä maissia / sienille vastustuskykyisiä (viljely)kasveja. (3 p)

(b) Sienen annetaan kasvaa, mutta sitä estetään tuottamasta myrkkyä. (3 p)

6p

1. Ennen yritettiin jalostaa sieni-immuuni lajike. Nyt on keksitty molekyyliä, jotka pysäyttävät sienen tuottamasta karsinogeenejä.

2. Tutkijat ovat yrittäneet luoda uutta viljatyppiä, joka torjuisi alfatoksiinit (myrkyt) ja olisi sienelle immuuni. Nyt ongelma on ratkaistu siten, että A. Flanguksen annetaan kasvaa ja keskitytään estämään myrkyllisten toksiinien tai karsinogeenien syntymistä.

3. Aiemmin on yritetty kylvää sienelle immuuneja kasveja, mutta nykyään sen annetaan kasvaa, mutta estetään tuottamasta myrkkyä.

6. Tidigare försökte man utveckla majs som var resistent mot svamp. Nu vill man motverka giftproduktionen hos svamparter.

3p

1. Ongelma on yritetty ratkaista aiemmin risteyttämällä sieni-resistenttiä satoa. Se ratkaistiin myöhemmin geneettisesti muokatuilla molekyyliillä, jotka pysäyttävät sienien kasvun.

2. Aikaisemmin on epäonnistuneesti koetettu jalostaa sienitaudin kestäviä satoja. Nyt kokeillaan maissin geneettistä muokkaamista niin, että ne tuottaisivat molekyyliä, jotka hyökkäävät tautia vastaan.

3. Tutkijat ovat yrittäneet kasvattaa viljaa, joka olisi sienelle vastustuskykyinen. Maissi on geneettisesti muunneltu tuottamaan molekyyliä, jotka estävät sientä tunkeutumista maissiin.

4. Myrkyttämällä satoja. Ennaltaehkäisemällä myrkytkehittymistä geenimanipulaatiolla.

5. Aiemmin koetettiin kasvattaa vasta-ainetta. Antaa sen kasvaa ja keskittyä siihen, että se ei enää päästäisi myrkkyä. (*alku epä määräinen*)

6. Genmuterade korn, tar nu fram molekylar som hindrar svampen att producera carcinogena gifter.

7. Senare löstes detta genom att låta svampen växa men att hindra den från att skapa gifter som förstör de övriga odlingarna.

0p

1. Myöhemmin ongelma on ratkaistu geneettisesti kasvatetuilla molekyyliillä, jotka hyökkäävät fungin kimppuun. Ennen koetettu hoitaa fungus-resistanssilla.

2. Ongelma yritettiin ennen ratkaista viljelemällä kasveja, jotka päihittäisivät flatoxinit. Myöhemmin ratkaisu ongelmaan löydettiin maissin molekyyleistä.

3. Laskemalla viljan hintaa. Tekemällä jätteistä helpommin hävitettäviä.

4. Aiemmin tutkijat epäonnistuneet ratkaisussa, myöhemmin ratkaistu keskittymällä ehkäisemään ongelmaa.

5. Odlar växter som inte skulle ha möjligheten att få viruset.

Käännös (Tehtävä 16)

Perusperiaatteet:

2p = Täysin oikea vastaus (ei saa olla kirjoitusvirheitä)

1p: sanajärjestys oikein

1p: verbirakenne oikein

16.1. kotona asuvilla vanhuksilla on

2p

the elderly / old people / older people / senior citizens living / who/that live at home have

1p

the old people / aged people living at home have

elder people / elderly people who live at home have

elders, who live at home, have

the elderly people living home had

elderly people who live at home are having

olders who lived at home has

does the elderly living on their own have

0p

those elderly have, who live at their home

does old people who lives at home has

do elderly people who lives in home have

do old people who lives at home have

are elderly who lives at home

16.2. haastateltiin sataa ihmistä

2p

a/one hundred people were interviewed

100 people were interviewed

there were a hundred people (who/that were) interviewed

1p

 hundred people were interviewed

hundreds of people were interviewed

a hundred people was interviewed

a hundred people were being interviewed

were interviewed hundred people (*verbirakenne oikein; sanajärjestys väärin*)

0p

interviewed one hundred people (*sanajärjestys väärin, ei passiivia*)

I interviewed hundred people

I was interviewing for hundred people

was interviewed a hundred people

were interviewed hundred people

16.3. Suomessa tehdyissä tutkimuksissa

2p

studies / research projects / surveys (that/which were) made / done / carried out / conducted in Finland

1p

(sanajärjestys oikein)

research carried out in Finland (*aukon edellä oleva sana "many" tekee tästä väärän muodon*)

researches made in Finland

researches being done in Finland

researches what have maid in Finland

studys done in Finland

tutkimukset made in Finland

examinations made in Finland

investications done in Finland

tests made in Finland

studies had in Finland

studies made of Finland

studies which are made in Finland

... done in Finland

0p

in Finland made tests

finnish exams

Production (Tehtävä 17)

Koska jokainen tehtävä kirjoitetaan omaan laatikkoonsa, otsikkoa tai sen numeroa ei tarvita. On myös ok, jos se on kirjoituksessa.

Aihe 17.1.

Jos opiskelija on kirjoittanut hakemuksen, jossa on mukana hakutyö (uutisjuttu tai kulttuuriartikkeli), käsittely on ok eikä vähennystä tarvita.

Jos opiskelija on kirjoittanut hakemuksen, jossa ei ole minkäänlaista hakutyötä (uutisjuttu tai kulttuuriartikkeli), käsittely ei vastaa tehtävänantoa, ja tehdään vähennys vähintään -20p.

Aihe 17.2.

Tehtävänannossa robotiikka linkitetään työelämään, vaikka lopussa sanotaan "automation in general". Tällä viitataan robotiikan vaikutuksiin työelämässä yleensä. Jos työelämää ei käsitellä lainkaan, vähennys -10p.

Aihe 17.3.

Tietynlaista blogikirjoituksen aloitusta, lopetusta tai muita tunnusmerkkejä ei vaadita.

Aihe 17.4.

Jos puheen tunnusmerkit (yleisön tervehtiminen tms) puuttuvat alusta, vähennys -2p.

Mitä mieltä olit kokeesta? Kuinka hyvin pisteitysohjeet toimivat? Lähetä meille palautetta. Välitämme viestiä ylioppilastutkintolautakunnalle.

Yhdistys tiedottaa

KOULUTUSTA

American Studies Helsingissä 7.4. Toivomme ilmoittautumista jo ti 27.3. mennessä pääsiäisen vuoksi. Ohjelma löytyy Yours Trullysta ja kotisivuiltamme. Klo 14.45 luennon aiheeksi on varmistunut Motivating the Unmotivated. Seminaarin jäsenhinta 70€.

Yhdistyksen vuosikokous samana päivänä klo 8.45 alkaen. Tervetuloa!

Kesäkurssi British Studies Helsingissä 1.-3.8. Ilmoittaudu 18.5. mennessä. Ohjelma Yours Trullyssa ja kotisivuilla. Hinta 310€ ilman iltaohjelmaa. Vapaaehtoinen illallinen yhdessä Suomen ruotsinopettajien kanssa.

Olethan huomannut Sukolin kielihaasteen? Ohjeet löytyvät Sukolin kotisivuilta.

Materiaalipakettimme Test and Train 2018 valmistuu elokuussa.

Materiaalipaketti kannattaa tilata jo kevään aikana. Tilauslomake löytyy kotisivuiltamme www.suomenenglanninopettajat.fi / Materiaalit.

Palautetta 2017 materiaalipaketista vastaanotetaan english@suomenenglanninopettajat.fi

Yhteistyöterveisin

SUOMEN ENGLANNINOPETTAJAT RY